

В овощната градина в края на юли

Автор(и): проф. Мария Боровинова

Дата: 29.07.2020 Брой: 7/2020

Средната месечна температура за по-голяма част от страната през юли е между 21-26°C. Валежите през този месец са краткотрайни и много често оскъдни. През този период в някои райони продължава беритбата на къснозреещите череши и вишни, а при ябълка и праскова започва беритбата на плодовете от ранните сортове. Растежът на летораслите през юли завършва, плодовете наедряват интензивно, започва процесът на цветообразуването. Грижите за опазване на плодвата реколта и дърветата продължават.

През юли в **ябълкови градини**, където не е допусната зараза от струпясване, пръсканията срещу тази болест се прекратяват. При наличие на зараза по листата и плодовете и при чести превалявания опасността от късни заразявания и увеличаване степента на нападение на плодовете продължава, което налага да се пръска и през този период.

При ябълковите сортове, които са чувствителни на брашнеста мана, борбата срещу тази болест също продължава. За едновременно контрол на струпясването и брашнестата мана най-добре е да се използват фунгициди, които са ефикасни и срещу двата патогена: Ембрения – 150 мл/дка, Куимера – 20 г/дка, Кумулус ДФ – 600-900 г/дка, Луна кеър – 300 г/дка, Скор 250ЕК – 15-20 мл/дка, Сулграм –

750 г/дка, Тиовит джет 80ВГ – 600 г/дка, Флинт Макс 75ВГ – 0,02%, Хелиосуфр С – 150-500 мл/дка, Шавит Ф 72ВДГ – 0, 2%. При високи температури да не се пръска със сярна-съдържащи фунгициди, които може да причинят пригори при някои сортове.

При ябълкови сортове, които са устойчиви или много слабо чувствителни на брашнеста мана, за самостоятелна борба срещу струпясването може да се използва и един от фунгицидите: Делан 700ВП - 50 г/дка, Делан ПРО - 250 мл/дка, Децибел Макс - 30 г/дка, Дитан ДГ - 200 г/дка, Дитан М45 - 200 г/дка, Дифкор 250ЕК - 15 мл/дка, Индар 5ЕВ – 100 мл/дка, Карамат – 200 мл/дка, Луна експирианс – 20 – 75 мл/дка, Луна кеър – 300 г/дка, Пасуърд 25ВГ – 50 г/дка, Полирам ДФ – 0,2%, Санкоцеб 80ВП – 200 г/дка, Силит 40СК – 160 мл/дка, Силит 544СК – 125 мл/дка, Скаб 80ВГ капетан – 188 г/дка, Сугоби – 20 г/дка, Фабан – 120 мл/дка, Фолпан 80ВДГ – 0,15%, Фонтелис СК – 75 мл/дка, Хорус 50ВГ – 30 – 50 г/дка, Шардиф 25ЕК – 20 мл/дка, Дифензон 25ЕК – 20 мл/дка, Дишом 25ЕК – 20 мл/дка.

За предотвратяване появата на устойчивост/резистентност/ на гъбата, причиняваща струпясването/*Venturia inaequalis*/, най – добре е за борба срещу нея да се редуват фунгициди с различен механизъм на действие върху патогена или да се използват фунгицидни смеси. Например, фунгицидите с активно вещество дифенконазол/Скор 250ЕК, Дифкор 250ЕК, Шардиф 25ЕК, Дишом 25ЕК/ трябва да се редуват с фунгициди на база крезоксин метил/Сугоби/ или ципродинил/Хорус 50ВГ/, както и с фунгициди на база додин/силит 40СК/ или каптан/ Скаб/.

Сортовете, устойчиви на струпясване – Прима, КООП-10, Фролина, Либърти, Джонафрий, Джонатан, Пионер, Макфрий, Пилот, Топаз, Новамак, Сава, Рубинола др., се пръскат само срещу брашнеста мана и при тях може да се използва и един от фунгицидите: Байфидан 250ЕК – 15 мл/дка, Белис – 80 г/дка, Ембрения – 150 мл/дка, Козавет ДФ – 750 г/дка, Куимера – 20 г/дка, Кумулус ДФ – 600-900 г/дка, Луна кеър – 300 г/дка, Систан 20ЕВ – 28-42 мл/дка, Систан екозом ЕВ – 60-185 мл/дка, Скор 250ЕК – 15-20 мл/дка, Солфо 80ВГ – 750 г/дка, Сулграм – 750 г/дка, Тиовит джет 80ВГ – 600 г/дка, Топаз 100ЕК – 25-50 мл/дка, Топсин М 70ВДГ – 0,12%, Флинт Макс 75ВГ – 0,02%, ХелиосуфрС – 150-500 мл/дка, Шавит Ф 72ВДГ – 0, 2%.

През юли се извършват пръскания и срещу ябълковия плодов червей, калифорнийската щитовосна въшка и листоминиращите молци. Третиранията срещу неприятелите се комбинират с тези срещу болестите. За борба срещу ябълковия плодов червей в списъка на одобрените инсектициди са включени: Авант 150ЕК - 33,3 мл/дка, Афърм 095С - 300 г/дка плюс 0,02% прилепител Брейктру, Афикар 100ЕК -30 мл/дка, Афърм опти - 200 г/дка, Волиам тарго 063 СК - 75 мл/дка, Делегат 250ВГ- 30 г/дка, Дека ЕК - 30 мл/дка, Дукат 25ЕК – 30 мл/дка, Ефциметрин 10ЕК – 30 мл/дка, Имидан 50ВП – 150 г/дка, Калипсо 480СК – 20-25 мл/дка, Короген 20СК – 16-30 мл/дка, Метеор – 0,06%, Протеус О – ТЕК – 0,05-0,06%, Синеис 480СК – 30-43,7 мл/дка, Суми алфа 5ЕК – 0,02%, Харпун – 100мл/дка, Циклон 10ЕК – 30 мл/дка. От посочените инсектициди Аафърм 095С - 300 г/дка плюс 0,02% прилепител Брейктру, Афикар 100ЕК -30 мл/дка, Афърм опти - 200 г/дка, Волиам тарго 063 СК - 75 мл/дка, Делегат 250ВГ- 30 г/дка, Дукат 25ЕК – 30 мл/дка, Ефциметрин 10ЕК – 30 мл/дка, Калипсо 480СК – 20-25 мл/дка, Короген 20Ск – 16-30 мл/дка, Синеис 480СК – 30-43,7 мл/дка, Суми алфа 5ЕК – 0,02%, Циклон 10ЕК – 30 мл/дка са ефикасни и срещу миниращите молци.

За борба срещу калифорнийската щитовосна въшка са регистрирани инсектицидите: Браи - 28-50 мл/ дка, 0,03%, Дека ЕК – 50-75 мл/дка, Дурсбан 4ЕК – 150-187 мл/дка, Клоузър 120СК – 40 мл/дка, Метеор -90 мл/дка, Мулиган – 30-50мл/дка, Проксимо – 28 - 70 мл/дка, Харпун – 30 мл/дка.

Пръсканията срещу червения овощен акар също се провеждат, ако проблема не е решен през юни. При повишаване плътността на червения овощен акар и достигане на икономическия праг на вредност се налага да се проведе пръскане с един от акарицидите: Апачи ЕВ – 100мл/дка, Бермектин – 60-96

мл/дка, Валмек ЕК – 60-96 мл/дка, Вертимек 018 ЕК - 100 мл/дка, Волиам тарго 063СК – 75 мл/дка, Данитрон 5СК – 100-200 мл/дка, Зуум 11СК – 25-50 мл/дка, Лаота - 60-96 мл/дка, Милбекнот – 25 г/дка, Натуралис СК - 100-150 мл/дка, Неалта СК – 100 мл/дка, Нисоран 10ВП – 75 г/дка.

При **крушата** трябва да продължат пръсканията срещу струпясването, белите и кафявите листни петна. За борба срещу тях се използва един от фунгицидите, които са изброени за борба срещу струпясването по ябълката. Срещу обикновената крушова листна бълха към фунгицидния разтвор се добавя един от следните инсектициди: Бермектин – 37,5 – 120 мл/дка, Вазтак нов 100ЕК – 20 мл/дка, Валмек – 37,5 – 120 мл/дка, Дека ЕК – 75 мл/дка, Делегат 250ВГ – 30 г/дка, Лаота – 37,5-120 мл/дка, Метеор – 90 мл/дка, Мовенто 100СК – 0,12 - 0,15%, Натуралис -100-200 мл/дка, Синеис 480СК – 30-43,7 мл/дка, Суми алфа – 0,03%, Харпун – 100 мл/дка.

За опазване на плодовете от червясване при крушата се използва един от изброените инсектициди за борба срещу ябълковия плодов червей.

Фунгицидните пръсканията при **дюлите** са срещу кафяво гниене и кафяви листни петна, срещу които се използва един от фунгицидите: Каптан 80ВП – 150-180 г/дка, Карамат 2,5 ЕВ – 200 мл/дка, Скаб 80ВГ капетан – 188 г/дка, Хорус 50ВГ – 45-50 г/дка. За борба срещу плодовете червеи към фунгицидния разтвор се добавя един от инсектицидите изброени за борба с ябълковия плодов червей.

През юли продължава беритба при черешите и вишните и при тези две култури не се провеждат пръскания. По време на беритбата трябва да се обират всички плодове, за да се намали до минимум зимуващата зараза от черешова муха. Освен това може лесно да се отстраняват и изнасят извън насаждението всички плодове, заразени от кафяво гниене.

Обикновено през юли в **младите неплододаващи черешови и вишневи градини**, където през юни не е решен проблемът с черната черешова листна въшка, а и плътността на вишневата листна оса е висока се налага да се пръскат с един от инсектицидите: Моспилан 20СГ – 25 г/дка или Ламадекс екстра – 40-60 г/дка.

При **сливата** през юли пръскания са насочени срещу кафявото гниене, ръждата, сливовия плодов червей и обикновената сливова щитоносна въшка. Срещу кафявото гниене се използва един от фунгицидите: Дифкор 250ЕК- 20 мл/дка, Индар 5ЕВ – 150 мл/дка, Каптан 80ВГ - 150-180 г/дка, Карамат 2,5ЕВ – 300 мл/дка, Луна експирианс – 50 мл/дка, Пасуърд 25ВГ – 50 г/дка, Сигнум – 30г/дка, Систан 20ЕВ - 12,5 – 30 мл/дка, Хорус 50ВГ – 0,045%. От изброените фунгициди Сигнум е ефикасен и срещу ръждата. За едновременно борба срещу ръждата и червените листни петна по сливата са одобрени Индар 5ЕВ – 150 мл/дка и Карамат 2,5ЕВ –300 мл/дка. Ефикасни инсектициди срещу сливовия плодов червей са : Делегат 250ВГ – 100 -120 мл/дка и Кораген 20СК – 16-30 мл/дка. За борба срещу обикновената сливова щитоносна въшка се препоръчват: Мовенто 100СК – 0,075-0,1% или Проксимо – 28-70 мл/дка.

В началото на юли започва зреене на плодовете при **ранните прасковени сортове** и през този период при тях не се провеждат пръскания. При късните сортове се налагат да се третира срещу брашнеста мана, кафяво гниене, анарзия, източен плодов червей и листни въшки.

Срещу брашнестата мана се използва един от фунгицидите: Дифкор 250ЕК – 20 мл/дка, Ембрения – 150 мл/дка, Индар 5ЕВ – 150 мл/дка, Карамат 2,5ЕВ – 300 мл/дка, Козавет ДФ – 150 г/дка, Кумулус ДФ – 750 г/дка, Луна експирианс – 50 мл/дка, Миклофил – 32-60 мл/дка, Пасуърд 25ВГ – 50 г/дка, Ритуал –32-60 мл/дка, Серкадис -15 мл/дка, Сигнум – 45 г/дка, Систан 20ЕВ – 15-36 мл/дка, Систан екозом ЕВ – 65-200 мл/дка, Скор 250ЕК – 20-30 мл/дка, Солфо 80ВГ – 750 г/дка, Сулгран -500 г/дка, Сяра ВГ – 600 г/дка, Тиовит джет 80ВГ – 600 г/дка, Топаз 100ЕК – 50 мл/дка, Флосул – 500 мл/дка, Фонтелис СК

– 120 мл/дка, Хелиосуфър – 125-500 мл/дка, Херкулес 120СК – 15-25мл/дка. От изброените фунгициди Индар 5ЕВ – 150 мл/дка, Карамат 2,5ЕВ – 300 мл/дка, Луна експирианс – 50 мл/дка, Пасуърд 25ВГ – 50 г/дка, Сигнум – 45 г/дка, Систан 20ЕВ – 15-36 мл/дка, Систан екозомЕВ – 65-200 мл/дка, Скор 250ЕК – 20-30 мл/дка, Фонтелис СК – 120 мл/дка са ефикасни и срещу кафявото гниене и се използват за едновременно борба срещу двете болести.

Срещу източният плодов червей и анарзията се използва един от инсектицидите: Авант 150ЕК – 33,3 мл/дка, Афърм опти – 200-225 г/дка, Волиам тарго 063СК – 75мл/дка, Делегат 250ВП – 30г/дка, Имидан 50ВГ – 150 г/дка, Кораген 20СК – 16-30 мл/дка, Ламадекс екстра - 70 г/дка, Метеор -90 мл/дка, Суми алфа 5ЕК- 0,02%.

При висока плътност на листни въшки се пръска с: Абанто – 60 мл/дка, Аскот - 40-80 г/дка, Дека ЕК – 30-50 мл/дка, Естрела ВГ – 40-80 г/дка, Калипсо 480СК – 20 мл/дка, Ламадекс екстра -40-60 г/дка, Мовенто 100СК – 0,075-0,1%, Моспилан 20СГ – 25 г/дка, Натюр брейкър – 75 мл/дка, Протеус О-ТЕК -0,05% - 0,06%, Тепеки – 14 г/дка.

През юли зреят кайсиите и при тях не се провеждат пръскани.

При **малината** през този период също не се пръска с изключение на ремонтантните сортове като Люлин. При тях се налага да се проведе пръскане срещу дидимела и антракноза. Срещу дидимела, антракноза, засъхване основите на леторастите/лептосфериоза/ се използва един от фунгицидите: Сигнум -100г/дка или Фунгуран ОН 50ВП – 200-300 г/дка. При чести превалявания и висока атмосферна влажност се налага и пръскане срещу сивото гниене. Ефикасни фунгициди срещу него са: Серенада АКО СК – 400-80 0мл/дка, Сигнум- 150 г/дка, Суич 62,5 ВГ – 100 г/дка.

След беритбата листата на **ягодовите насаждения** се покосяват, изнасят се извън насаждението и се унищожават чрез изгаряне или се заравят, за да изгният. При висока плътност на ягодовия акар се провежда пръскане, за да не повреди младите листенца. За борба срещу ягодовия акар се използва един от одобрените при ягодата акарициди: Аполо 50СК - 30-40 мл/дка, Зуум 11 СК – 40-50 мл/дка, Малбекнок ЕК – 100 -150 мл/дка, Нисоран – 50-75 г/дка, Тиовит джет 80ВГ – 500 г/дка.

През юли има вероятност в някои овощни градини да се наложи пръскане срещу **петнистата дрозифила(Drosophila suzukii)**, която е нов неприятел за нашата страна. През този месец дрозифилата може да причини повреди по прасковите, ранозреещите сливи и ремонтантните сортове малини като Люлин и Херитидж. За необходимостта от пръскане стопаните трябва да се консултират със специалисти по растителна защита от Областните дирекции по безопасност на храните. Тези специалисти следят появата и плътността на дрозифила сузуки. За борба срещу този неприятел в списъка на разрешените за употреба продукти за растителна защита са включени следните инсектициди:при малина - Екзалт – 240мл/дка, Калипсо 480СК – 15 мл/дка, Ламадекс екстра – 28-60 г/дка, Ним Азал Т/С -0,4 г/дка; при костилковите - Афърм опти – 200 г/дка, Калипсо 480СК – 20-30 мл/ дка, Имидан 50ВП – 150 г/дка, Кораген 20СК – 16-30 мл/дка, Ламадекс екстра – 60 – 100 г/дка, Ним Азал Т/С -0,4 г/дка.

Температурите през месец юли са високи и това налага пръсканията да се провеждат сутрин рано или вечер, когато температурите са под 25°С. Освен това много важно е да се използват препарати с кратък карантинен срок, като се има предвид, че през този период в някои райони продължава беритбата на къснозреещите череши и вишни, а при ябълка и праскова започва беритбата на плодовете от ранните сортове.

Възприетите прагове на икономическа вредност за отделните вредители са:

Ябълков плодов червей – 0,8 – 1% пресни вгризвания;

Източен плодов червей – 1,5% повредени плодове;

Сливов плодов червей – 1 – 1,5% пресни вгизвания;

Анарзия – 3% повредени летораста;

Черешова муха – 10 мухи/уловка;

Листни въшки – 10 – 15% нападнати летораста;

Обикновена сливова щитоносна въшка – 5-7 броя на лист;

Миниращи молци – 1-2 пресни мини на лист;

Овощни акари – 3-4 броя на лист;

Крушови бълхи – 4-6% летораста с колонии;

Ягодено хоботниче и ягодено стъблехоботниче – 15% нападнати растения.

При биологично производство не се разрешава употреба на синтетични пестициди. За борба срещу гъбните болести се използват мед-съдържащи и сяра-съдържащи фунгициди. За контрол на неприятелите са одобрени *биоинсектицидите*:

Карповирусин срещу ябълков плодов червей и източен плодов червей,

Крисант ЕК срещу прасковена листна вашка.

Мадекс твин и Мадекс топ срещу ябълков плодов червей и източен плодов червей.

Натуралис срещу белокрылка и паяжинообразуващ акар по ягода, черешова муха, обикновена крушова листна бълха, червен овощен акар,

Ним азал Т/С срещу миниращи молци по ябълката.

Ойкос срещу листни въшки, цикади и листоминиращи молци по ябълсата.

Пиретро натура срещу прасковена листна въшка.

Рапакс срещу източен плодов червей, анарзия по праскова и кайсия и листозавивачки по семковите.

Синеис срещу ябълков плодов червей, ябълков пъстър миниращ молец, анарзия и крушова листна бълха.

Одобрени са и *феромони/атрактанти*:

Гинко за ябълков плодов червей

Изомейт OFM TT за източен плодов червей

Изомейт С за ябълков плодов червей

Изомейт СРЛ за ябълков плодов червей и листозавивачки.

За черешовата муха е одобрена визуалната уловка **Ферокон АМ**.